

חמדות גנוזות ופנינים יקרים מעשי הצדיקים
ופעולתם הליכותיהם בקודש ורום מעלתם של
מרנן תלמידי הבעש"ט זי"ע וממשיכי דרכם
אוצר בלוס וכלי מלא ברכה מסודר וערוך מתוך
שיחות הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אור

לפני

הרה"ק רבי ישראל
מרוז'ין זי"ע
יומא דהילולא:
ג' חשוון תרי"א

"שנה הבאה אתה גם רוצה ליסוע לירד" שואל אותו הרופא. "בוודאי", עונה זונדל. "ובעוד שנתיים אתה גם רוצה ליסוע? אם אתה לא מעוניין שזה יהיה המסע האחרון שלך לירד, ואף המסע האחרון בחיך, מומלץ שתוותר שנה אחת על המסע לירד. גופך החלש לא ישיר מסע ארוך שכזה", הזהיר הרופא.

עיניו של זונדל חשכו, בשכלו הבין את דברי הרופא, אולם הוא חש במיצר, ממה יתפרנס בכל השנה כולה. ביריד תלויה פרנסתו בכל השנה. ופתאום... מדוע אני דואג? אמר לעצמו, הרי יש לי שותף, יעקב חברי הנאמן ייסע לבדו וירכוש גם עבורי סחורה.

יעקב הינו אכן שותף נאמן. כאשר שמע יעקב על מצבו של זונדל שותפו הסכים בשמחה ליטול את כספו של זונדל ולנסוע במקומו אל הירד ולרכוש עבורו סחורה לכל השנה. הפקיד זונדל בידו צרור גדול של כסף מאה אלף זהובים ורשימת קניות. נפרד זונדל מיעקב שותפו הודה לו וברך אותו בכל הברכות וברכת הדרך. ובדעתו לראותו בעוד חודש מלא וטעון סחורה משובחת.

אלא שלהפתעתו, לאחר יומיים חזר יעקב לעיר מוכה וחבול, כולו 'פעצ' וחבורה ומכה טריה, ומספר: "באמצע הדרך במעמקי היער התנפלו עלי שודדים אימתניים מזויינים בכלי משחית והכריחו אותי לתת להם את כל כספי, משסרבתי החלו להכות אותי עד שכמעט פרחו נשמתי, ברגע האחרון הצלחתי לברוח, משאיר את העגלה עם כל הכסף מאחורי, מודה לקב"ה על שלפחות נפשי נותרה לי לשלל".

זונדל החולה המסכן, שלא רק שהוא מחלה קשה נפלה עליו, כעת נפלה צרה נוספת. כל כספו ירד לטמיון. לא רק שאין סחורה, גם כספי חסכוניותיו כלו בעשן. אולם זונדל התחזק באמונה 'השם נתן, השם לקח, יהי שם השם מבורך'. לאחר כמה ימים התאושש זונדל ממחלתו ופנה לביתו של יעקב שותפו לטכס עיצה מה לעשות, ולחשב את צעדיהם הבאים. הרי גם הוא כמוני איבד את כל כספו, חשב לעצמו. לתדהמתו הרבה כאשר הגיע לביתו של יעקב, גילה שלא רק שעקב לא מצטמצם, מנסה לחיות ממותר כספו, להיפך! יעקב פתח במסע רכש, החליף ספות, נברשת גדולה באמצע הסלון, וכל הבית נראה במגמת החדושה ושיפוצים.

משוה פה נראה מזור, אמר זונדל לעצמו, הרי יעקב כמוני איבד את כספו, ובמיוחד שגם בזמנים הכי טובים לא התנהג יעקב כך, כיצד יתכן שדווקא כעת, לאחר ההפסד הגדול, באה הרווחה לביתו?

נורה אדומה החלה להבהב במוחו, אולי כל הסיפור על השודדים, המכות, נס ההצלה, מצוץ מן האצבע? אולי זה סיפור בדים שנאפה היטב כדי ליטול ממני את כל כספי? החליט זונדל לנסות לברר את העניין. עולה זונדל לבית שותפו יעקב, רואה את השיפוצי היפה שעשה יעקב, טעם טוב יש לו ליעקב, טעם יוקרתי ויקר. יעקב מכבד את שותפו לשבת, גישה לו זה חם, והם משוחחים על דא ועל הא. תוך כדי הדברים מביט זונדל על הנברשת הגדולה והחדשה במרכז הסלון ושואל לא שואל, "איך לומר... הום, רציית... רק לשאול אותך איך, כיצד יתכן שכל כספך אבד ואתה ממשיך לחיות בפרא ונדר כמו מקודם, ואף הרבה יותר?"

יעקב הדועק "אתה! אתה שותפי וחברי עשרים שנה, אתה מעז לחשוך בי שאני חברך הנאמן גלתי את כל כספך!" "ומהיכן הכסף?" התגמגם זונדל, "סייעתא דשמיא", ענה יעקב. "לאחר שחזרתי לביתי מוכה וחבול, הגיע שליח לביתי ובפיה בשרה, דודי העשיר נפטר בעיר הגדולה והורשי לי את כל כספו. תראה איזו השגחה פרסית, הכסף הזה הגיע בדיוק בזמן שהייתי זקוק לו". "מעשייה יפה", חושב זונדל. אולם מה יש לו לומר,

הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע נולד בג' בתשרי תקנ"ז בעיירה פראהביטש שבאוקראינה לאביו רבי שלום שכנא מפראהביטש ונכדו של רבי אברהם המלאך בנו של המגיד ממזריטש. ולאמו הרבנית חוה בת מלכה בתו של רבי מנחם נחום הרבי הקדוש מצ'רנוביל בעל ה"מאור עיניים".

הרבי הינה ידוע באהבתו לכל יהודי בכל מקום שהוא. ואף התבטא: "העולם חושב שאהבת ישראל היא טפיחה על כתפו של השני, אולם אהבת ישראל אמיתית הינה לחוש בצער בצער יהודי הנמצא בסוף העולם!" הנהגתו של הרבי הייתה יחודית. הוא נודע באורח-חייו המפואר והמלכותי, הנהגה שכונתה בפי חסידיו 'מלכות'דיגע חסידות'. הנהגה זו הדגישה את מעלת ישראל וקדושתם גם בעומק הגלות, שהרי בני ישראל בני מלכים הם ונשמתם היא למעלה מהמלאכים ולהם ראוי המלכות.

בסוף ימיו העתיק הרבי את מגוריו לעיירה סדיגורה בה נפטר בשנת תרי"א ג' בחשוון ובצפרה נטמן. השאיר אחריו את בנו ממשיכי דרכו רבי שלום יוסף מסדיגורה, רבי דב בער פרידמן מלאובה, רבי מנחם נחום משטפנטש, רבי דוד משה מצ'ורטקוב, ורבי מרדכי שרגא-פייבוש מהוסיאטין.

והכבוד שסביבו, הוא לא נהנה מהם בכהוא זה, וכפי שהעיד על עצמו הרבי, כרבי יהודה הנשיא בשעתו: "לא נהניתי מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה". יומא דהילולא של הרבי מרוז'ין הינו יום קדוש ונשגב עד שאמרו שעיצומו של יום מכפר.

דרכי הנהגתו של הרבי מרוז'ין

מעט על גדלותו העצומה של הרבי הקדוש מרוז'ין, בהנהגתו את העדה ביד רמה מחד, וברחמים וחמלה עצומים על כל יחיד ויחיד מאידך, ניתן ללמוד מדין תורה שבא לפני הרבי. מעשה בשני חסידים יעקב וזונדל שניהלו עסק משותף של קטטיל - בדים. חנות הייתה להם בעיר מגוריהם בה היו מוכרים בדים לכל חייטי הסביבה. פעם בשנה היו נוסעים השניים לירד הגדול בלייפציג כדי לקנות בדים בוויל ומחירים סיוטנאיים, ולמלא את מחסניהם לכל השנה כולה.

השותפים היו מצטיידים בסכום כסף גדול ונוסעים לירד הגדול בלייפציג, שם היו עוברים בין החנויות והדוכנים ומחפשים מציאות, בדים איכותיים במחירים טובים. מידועינו, שהיו סוחרים ותיקים שסיפקו בדים לכל האזור, היו קונים סוגי בדים רבים. משי - לבעקטשעס וקפוטשעס, בדים - לחליפות, אריגים מיוחדים - לוויילונות ולמפות, בדים חמים לחורף הממשמש ובא, ובדים קלילים יותר לקיץ שאחרי. ניסיונם הרב בעסקי הבדים הקנה להם 'חוש ריח' חזק והם יכלו לזהות מהם בדים איכותיים, ומהם בדים זולים שכדאי להתרחק מהם. כמו כן, ידעו הם לזהות מה תהיה האופנה בשנה הבאה.

סיעתא דשמיא גדולה ליוותה את השנים, הסוחרים התברכו בחוש עסקי חד שסייע להם במסחרם, ומשום כך ידעו על כוחו של הכסף במזומן, והגם שרוב הסוחרים היו מתנהלים באשראי, השותפים נהגו לשלם על הסחורה בכסף מזומן. מה שהקנה להם עדיפות על פני שאר הסוחרים, ואף סחורה טובה יותר במחירים הוגנים וטובים. לאחר שתמו ימי היריד, היו השנים חוזרים לכיוון עיירת מגוריהם עמוסי חבילות וממלאים את מחסניהם בסחורה לשנה שלמה. כך מדי שנה בשנה התנהלה השותפות על מי מנוחות, באהבה ואחוה.

שנה אחת, כמה שבועות קודם נסיעתם לירד חש זונדל שלא בטוב - ציון קל. בתחילה לא שם ליבו לכך והמשיך בהכנות לנסיעה, "זה לא הזמן להתפנק", אמר לעצמו, ביריד תלויים העסקים של כל השנה כולה. אולם מיום ליום החמיר מצבו וזונדל מוצא את עצמו ערב הנסיעה לירד שוכב במיטה, רועד ומשתעל. לרופא שהוזעק לביתו לא לקח הרבה זמן לאבחן דלקת ריאות חריפה, רשם כמה תרופות וציווה מנוחה, אוכל בריא, ובע"ה תבריא במהרה.

"איך אוכל לנח?" מדעק זונדל, "היריד! בזה תלויה פרנסתי של כל השנה כולה. אתלכש חם ואקח תרופות, אולם ביריד אני חייב להיות".

'הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרת להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם, ואמרו לי מה שמו, מה אמר אליהם. ויאמר אליהם אל משה אהיה אשר אהיה'. (שמות ג יג)
בעת שלחל הקב"ה את משה לגאול את בני ישראל, שאל משה את הקב"ה: 'ואמרו לי מה שמו, מה אמר אליהם?'

שואל הרמב"ן: אם בני ישראל הקדושים ידעו את שמו של הקב"ה מאבותם, מדוע שיאמינו במשה רבינו בגלל שיועד את שמו של הקב"ה? הרי כפי שהם יודעים זאת, גם הוא יודע זאת? ואם אינם יודעים מה שמו של הקב"ה, מה יועיל שיאמר להם מה שמו, הרי אינם יודעים לאמת את דבריו.

על שאלה זו עונה הרבי הקדוש רבי ישראל מרוז'ין: פירוש הפסוק כך הוא - משה רבינו אמר לקב"ה: כאשר אבוא לפני בני ישראל 'ואמרו לי מה שמו', הם יאמרו לי את שמו של הקב"ה. 'מה אמר אליהם', מה אני אוסיף להם בירידת שמו יתברך כדי שיאמינו בי?

על כך אמר לו הקב"ה: תאמר להם 'א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה'. מילת א-ה-י-ה הינה בגימטריא עשרים ואחד. וכידוע א-ה-י-ה אשר א-ה-י-ה הכוונה עשרים ואחד כפול עשרים ואחד - ארבע מאות ארבעים ואחד. כגימטריית מילת אמת.

זהו שאמר הקב"ה למשה: למד את בני ישראל על מידת האמת, למד אותם על כך שהאמת היא שמו וחותמו של הקב"ה. למד אותם שכדי להידבק בקב"ה, כדי לצאת מעומק שערי השומא, יש לדבוק במידת האמת. האמת היא שמו של הקב"ה, ומי שחפץ להידבק בקב"ה עליו לקנות את מידת האמת. ולכן כל הצדיקים וחכמי ישראל היו ידועים ביושרם ובמידת האמת שלהם. כה חזקה בהם הייתה מידת האמת עד שהיו יכולים להרגיש מהי אמת ומה לא. ואף על הרבי הקדוש מרוז'ין רבים הסיפורים כיצד הבחין בשקר המסתתר וכיצד הוציא את הצדק לאור.

'לפניהם. ולא לפני גוים'

בפסוק בפרשת משפטים נאמר 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ולומדים מכך חז"ל 'לפניהם, ולא לפני גוים'.

שואלים על כך המפרשים: מדוע הדבר כה חשוב, מדוע גוים לא יכולים לשפוט לפי משפטי התורה, מדוע צריך שדווקא דיינים יהודים יהיו אלו שישבו בדן.

אולם התשובה טמונה ביסוד זה, רק גדולי ישראל הדבקים במידת האמת יכולים לדון דין צדק. ברגישותם למידת האמת, יכולים הם להוציא את הצדק לאור.

קדושתו ופרישותו

בקדושתו הנוראה של הרבי מרוז'ין ניתן להרחיב רבות, קדושה ופרישות שהושתרו בהנהגת המלכות המפורסמת שלו. אולם לא הייתה לרבי כל שייכות עם כל העושר

כיצד הוא יכול להוכיח שיעקב שותפו בגד באימון שנתן בו ונטל ממנו את כל כספו. תקווה אחת הייתה לו, הנה חג השבועות קרב ובא, כאשר ניסע שנינו אל הרבי אתנה את צרתי לפניו, אולי יוכל להושיע אותי.

בערב ההגה, כאשר נכנס זונדל לרבי הקדוש מרוזין, החל לבכות, רבי הושיעני! "אני חושד ששותפי גזל את כל כספי", סיפר זונדל לרבי את כל פרטי הסיפור, כיצד הפקיד ביד שותפו סכום ענק של כסף, על השודדים ועל הרוזנים שנתפסו בדיוק בזמן.

הבית בו הרבי בעיניו הטובות. "הרגע נא", אמר לו בחמימות, בצאת החג היכנסו יחד לברכת פרידה. רווחה באה לליבו השבור של זונדל, כעת איננו נושא את משא צרתו לבדו, ליבו הרחום של רבי נושא את צרתו יחד איתו. וכך עבר עליו החג בחצר הקדוש רז"ן בהתרוממות הרוח בשמחה ובטוב לבב. במוצאי החג נכנסו השנים אל הרבי, הרבי פונה אל יעקב ומתעניין בעסקיו, מה קורה איך היה היריד, ויעקב מתחיל לבכות ומספר לרבי מה קרה לו בדרך ליריד, כיצד התנפלו עליו השודדים ואיך ניצל בנס מידיהם מוכה וחבול.

הרבי מקשיב ומהנהן, ומבקש מיעקב "אנא ספר את הסיפור שוב מתחילה, ספר מאיפה יצאת, באיזו דרך נסעת, מתי התנפלו עליך השודדים וכיצד ברחת מהם". ויעקב מספר שוב בקול בוכים את הסיפור מתחילתו. "אנא ר' יעקב", אומר לו הרבי, "ספר שוב את הסיפור", יעקב אל מבין אולם מתחיל לספר את המעשה מראשיתו. כאשר מסים יעקב את הסיפור בשלישית שקע הרבי בהרהורים. כיסה פניו ושקע במחשבות, ופתאום התנער וצעק על יעקב "גנבו! גנבו! רשע! מדוע מעלת באימון שנתן בך שותפך כיצד העזת לגנוב את כספי שותפך?" יעקב שלא פתח מונך לך, התבלבל ונבהל, ואף לא העז להכחיש, ידע שהכל גלוי וידוע לפני הרבי. "חטאתי עויתי רבי", אמר יעקב בקול בוכים "יצרי פחו עלי ומעלתי בכספי שותפי", אחרי הכל יורה לי הרבי דרך תשובה. הסיפור עשה לו כנפים בכל החצר הקדוש רז"ן. רוח הקודש, מופת שכה, כיצד ידע הרבי שיעקב אכן גנב את כספי שותפו זונדל.

נח ההרגשה של צדיקים

"לא רוח הקודש ולא מופת", אמר הרבי בענותנותו, וגילה טפח על הנהגתו בקודש ועל ליבו הרחום. "כאשר אני שומע צרה של יהודי, כאשר יהודי בא לפרוק את ליבו, לבי מתמלא צער ורחמים, כאשר החל אותו יהודי לספר את סיפורו, לא הרגשתי כל רגש של חמלה עליו, ואף כאשר סיפר זאת בשנית ובשלישית לא מילא את ליבי רגש של חמלה.

מכך הקטתי שיצור של יהודי זה פחו עליו, וסיפורו על השוד המכות וגניבת הכסף לא היה ולא נברא, ולכן לא הרגשתי רחמים וחמלה עליו".

מעשה נפלא זה מלמד אותנו על ליבם הגדול של הצדיקים, על הרחמים והחמלה בהנהגתם את העדה. דבר זה אף מאפשר להם להבחין בין טמא לטהור בין אמת לשקר.

וודאי ינצל

מעשה דומה המלמד אותנו יסוד זה סיפר ר' איצ'ה מאיר מורגנשטרן בשם אביו ר' יעקב מנחם מורגנשטרן. ר' יעקב מנחם מורגנשטרן היה מחסידיו הנאמנים של היבית ישראל "צ"ל מגור, באחד המימים עלה ר' יעקב מנחם אל הרבי, עניין חשוב היה לו להיוועץ עם הרבי. בדרכו אל הרבי עבר ר' יעקב מנחם בבית מדרש ושמע סערה, מטוס מלא ביהודים נחטף וישש חשש כבד לחייהם, כל העולם גועש ורועש. "זה לא הזמן כעת", חושב ר' יעקב מנחם לעצמו, אין זה זמן להאריך ולשוחח עם הרבי בזמן שכה. אולם העניין שעמד על הפרק היה כה חשוב ונוחץ, והוא החליט להכנס אל הרבי בכל זאת.

להפתעתו, רואה ר' יעקב מנחם שהרבי מקבל אותו במאור פנים, הרבי יושב עימו ברוגע שומע כל מה שיש לו לומר, ומשוחח עימו בנחת, מקשיב ומייעץ.

בצאתו ניגש ר' יעקב מנחם מורגנשטרן לאחד מזקני החסידים ושאל אותו כיצד יתכן שבעת כזו צרה ליעקב יש לרבי זמן כה רב בשבילו, איך יתכן שהרבי כה שלו ורגוע.

'אלקי ישראל יתן את שאלתך'

אמר לו אותו חסיד, ידוע הווארט הנפלא מהרבי בעל האמרי אמת. בפסוק בספר שמואל מסופר שלחנה אשת אלקנה לא היה ילדים, ובעת שעה אלקנה עם משפחתו למשכן אשר היה בשילה, עמדה חנה והתפללה בלחש אל הקב"ה שירחם עליה ויתן לה בן.

ומאחר שהתפללה בלחש, חשד אותה עלי הכהן הגדול לשיכורה ואמר לה "עד מתי תשתכרין, הסירי את יינך מעליך", ענתה לו חנה "לא אדוני, אשה קשת רוח אנכי, ויושר לא שתייתי, ואשפך את נפשי לפני ה'".

ומספר הנביא שעלי אמר לה "ידען עלי ואמר - לך לשלום ואלקי ישראל יתן את שאלתך אשר שאלת מעמו". ואכן כך היה, לתקופת הימים ילדה חנה בן, את שמואל הנביא.

מהיכן ידע עלי הכהן?

אולם שנאלה השאלה, מנין ידע עלי הכהן ששמע השם את תפילתה? מנין היה בטוח שאכן יוולד לה בן?

נענה הרבי ואמר - מנהיג ישראל צריך להרגיש את הצער ואת המאב של כל אחד ואחד, ליבו הרחום נושא בעול צאן מרעיתו. המשיך הרבי ואמר - עלי הכהן לא הרגיש שוב וכאב, הוא לא הרגיש שלבו משתתף בצרתה של חנה, שהרי חשב אותה לשיכורה. מכך הבין עלי שאם אינו מרגיש בצרתה, וודאי שכבר כלתה הצרה, וודאי שחנה כבר נושעה.

סיים החסיד ואמר "אם הרבי רגוע, אם הרבי אינו חש צער עצום על כאבם וצערם של אותם יהודים, וודאי שיהודים אלו ישוחררו במהרה, וודאי שלא יארע להם כל נזק". ואכן כך היה.

שוב אנו למדים מהו מנהיג, מהו לב של צדיק המרגיש את צרתם של תלמידיו - בניו האהובים. בצרתם לו צר, ונושא את כאבם על ליבו. עד כדי כך, שכאשר שאלו שאינו מצטער, יכולים אנו לבטוח שהישועה ממשמשת ובאה.

הנהגה זו מושרשת בחצר הקדוש רז"ן

רגישות לצרתם של עם ישראל הנתונים בצרה נטועה ומושרשת בחצר הקדוש רז"ן. סיפר ראש ישיבת רז"ן רבי אפרים פישל ורבינוביץ' מעשה ששמע מרבה של העיר יאס רבי נחום ליברון, בעת שקיבל נכדו של הרק"ם מרוזין רבי ישראל מטשורטקוב, את שרביט הנהגת העדה, אמר לו רבי ישראל מטשורטקוב: "כדי שאדם יוכל לקבל על עצמו את עול הנהגתה, לקרוא קוויטלך, לא צריך רוח הקודש או להיות בעל מופת, העיקר לחוש את הצער של השני. לחוש צער של כל יהודי ויהודי כאילו היתה זו הצרה שלך ממש. מפני שאם צדיק מרגיש בצרת כל יהודי, וודאי שיוכל להשפיע עליו ישועה שפע וברכה".

מסופר שבעת מלחמת העולם הראשונה, כאשר אירופה כולה דיממה, חיפשו צבאות המדינות בחורים צעירים למלא את השורות, בשר תותחים. ואף בחורי ישראל לא נמלטו מגזירה זו, גזירה שהיה בה סכנה רוחנית וגשמית כאחד.

אולם אם ההשתמטות הייתה מסוכנת לא פחות, עונש חמור הוטל על אלו שלא נענו לחובת הגיוס וערקו מן הצבא. בצר להם פנו אותם בחורים צעירים לביתו של הרק"ם מטשורטקוב בווניא, והסתתרו בקליו של הרבי. אולם לא לעולם חוסן, לראשי הצבא הגיעה הלשנה שהרבי מסתיר בבית מדרשו משתמטים מהצבא. עבירה חמורה ביותר בעת מלחמה.

שלחו ראשי הצבא מרגל לביתו של הרבי לבדוק האם נכונה השמועה, אותו מרגל גוי התחפש בגדיים של יהודי חסידי וונסנר לרבי. בדמעות ובלב שבור סיפר: "בן יחיד יש לי ועכשיו קיבל צו גיוס, מה אעשה?" בכה. "אנא רבי" התחנן לפני הרבי "קח אותו תחת חסותך, החביאהו עד יעבור זעם".

הרבי מקשיב ומהנהן, מרים את עיניו הקדושות ואומר לו "חזור נא על הסיפור, ספר לי שוב את סיפורך מתחילה", ושוב פתח אותו אדם ומספר על בנו היחיד שקיבל צו גיוס, ושוב פעם אומר לו הרבי "חזור נא על הסיפור, ספר לי שוב את סיפורך מתחילה". יושבי החדר כמעט שתמחו לעצמם, מדוע מטריח הרבי את האב השבור לספר את סיפורו פעם אחר פעם?

לאחר סיימם אותו אדם את סיפורו בשלישית, התנער הרבי ממקומו וגער באותו מרגל מחופש "כיצד עלה בדעתך שאזכור לך למלט את בנך מהצבא! דינא דמלכותא דינא, כל יהודי חייב לצאת למלחמה בשביל המלכות! תעזוב את חדרך ולעולם אל תבקש ממני שוב כאלו בקשות".

לאחר כמה שבועות, התקבל בחצר הקדוש טשורטקוב מכתב מהשלטון, ובו נכתב שהתקבלה הלשנה על הרבי על שהוא עוזר ליהודים לברוח מהצבא, שלחנו מרגל ושמחנו לראות שהרבי נאמן למולדת, ומעודד את חסידיו שלא להשתמט מהצבא.

חצר הקדוש טשורטקוב רעשה, כולם סיפורו בהתפעלות על רוח הקודש של הרבי, שידע לזהות את אותו מרגל מחופש ולזרז אותו מחדרו. כאשר הגיע הדבר לאוזניו של הרבי אמר להם: דעו לכם שכאשר יהודי מספר לי את צרתו אני מרגיש את הצער שלו, משתתף בכאב שלו, חש אותו בכל ליבי.

כאשר שמעתי את סיפורו התרחש משהו מוזר, סיפורו העצוב לא נגע לליבי, לא הרגשתי כל צער וכאב. בתחילה חשבתי אולי כי האשם, מדוע ליבי אינו מצטער בצרתו של אותו יהודי, לכך ביקשתי ממנו לספר את סיפורו בשנית ובשלישית. ומכיוון שגם לאחר שלוש פעמים לא הרגשתי כל צער להתחנן בכאב, הבנתי שסיפורי לא אמיתי, הכל עצגה! אם הייתה לו צרה יהיה מרגיש זאת, הייתי כואב את כאבו, ומשלא הרגשתי כך הבנתי שהכל שקר הכ הצגה.

זו הייתה הנהגתו של הרבי הקדוש מרוזין, זו הייתה הנהגתם של בניו ונכדיו ממשיכי דרכו. אין זה פלא שהנהגה זו הושרשה בבית רז"ן, מסופר שהכר של הרבי

הקדוש מרוזין היה רטוב מדמעותיו הקדושות על צרות הכלל והפרט.

רגישותם של גדולי ישראל למען הכלל

רגישות זו לצער הזולת הינה סימן ההיכר של גדולים וצדיקים בעם ישראל המקריבים את עצמם למען כל יהודי ויהודי, ומרגישים כל צער של יהודי כאילו היתה צרה שלהם עצמם. בשונה מבחירת אומות העולם שמקריבים את הכלל למען תועלתם האישית. ורבים הסיפורים על צדיקים שהרגישו בצרת חסידיהם ובכאבם עוד קודם שהגיעו אליהם לספר על כך.

מעשה מרתק הממחיש גם הוא את עניין זה מסופר על הרבי הקדוש מראדושיץ:

"מדוע אתה לא נותן לי להכנס אל הרבי", בכה היהודי, "צרה גדולה ועצומה התרגשה עלי". היתה זו שעת בוקר מנומנמת, אנשים הלכו לאיטם ברחובותיה של העיירה הקטנה ראדושיץ, סוס עצל ליחץ עשב בצד הדרך. אלא שבניגוד לאווירה השלוה והרגועה, בפתח ביתו של הרבי הקדוש מראדושיץ בצפה מחזה מוזר. משמש של הרבי חוסם את דרכו של יהודי מסכן המנסה להכנס לשפוך את ליבו בקודש פנימה.

"מה עשיתי לך", זעק היהודי, "מדוע אתה חוסם את דרכי אל הרבי?"

"וכי מה אעשה", ענה המשמש, "הרבי צווה עלי שלא להכניס אותך לחדרו!"

נכנס אותו יהודי לבית המדרש וחיכה והמתין אולי בכל זאת, אולי בכל זאת יסכים הסבא קדישא מראדושיץ לראותו, להתפלל עליו, לברכו ולהשפיע עליו ישועה. בכל יום ויום ניסה אותו חסיד להכנס אל הרבי אולם הרבי התמיד בסירובו, ולא מוכן היה לראותו.

באחד הימים ריחם עליו אחד מתלמידי הרבי הקרובים, והחליט להכנס אל הרבי ולהזכיר את צרתו לאותו יהודי. נאנח הסבא קדישא מראדושיץ ואמר: "מה אוכל לעשות, ניסיתי לפעול עבורו ישועה אולם נגזרה הגזירה". "דע לך", הוסיף הרבי, "כאשר יש ליהודי צרה, בעת שהוא יוצא מפתח ביתו אני מרגיש בכאב 'אולם איזה תועלת יש וממשיך עבורו ישועה'. ועד שהוא מגיע לכאן הוא כבר נושע ונפקד.

אולם לעיתים מגיעים הם לעירי ועדיין לא נושעו, ואף אני מתאמץ יותר בתפילה ומנסה בכל כוחי לבטל את רוע הגזירה. אולם אם בהגיעו לביתי הוא עוד לא נושע, זוהי גזרה שאין אפשרות לבטלה, נגזרה הגזירה!" "חש אני בצערו הגדול", הוסיף הרבי באנחה "אולם איזה תועלת יש להכניסו לחדרי, אין בידי להשיע".

"רבי", הוזה זה כבר אינו אותו אדם, צרותיו ויגונו העצום הפכו אותו לאדם אחר, אולי כעת יכול הרבי לפעול ישועה עבורו?"

"אם כך", נענה הרבי, "אתפלל עליו בשנית". ואכן תוך זמן קצר נושע אותו חסיד.

מהי אהבת ישראל?

ידועה אמרתו של הרבי הקדוש מרוזין: "שהעולם חושב שאהבת ישראל היא טפיחה על שכמו של השני, העולם חושב שבקצת ידידות וחיון, ודרישה בשלומי של השני, יוצאים ידי חובת אהבת ישראל. אולם זו אינה אהבת ישראל.

מהי אהבת ישראל?

אהבת ישראל הינה לחוש בצער וכאב של יהודי הנמצא בסוף העולם! לחוש בכאב של השני כאילו הייתה זו צרתך האישית. זוהי אהבת ישראל אמיתית!

וכדבריו הקדושים של הסבא הקדוש מסאסוב 'מי שאינו יכול למצוץ את המוגלה מתוך חבורה של ילד מ ישראל החולה במחלת הדבר', עדיין לא הגיע למחצית המדרגה של אהבת ישראל!"

ועל כך התבטא פעם הרבי שהוא כמו כספית. כמו הכספית במדחום איתה מודדים את חומו של האדם, כך אני מרגיש צער של יהודי בסוף העולם. האם קל לו או חם והאם יש לו מיטה מוצעת להניח את ראשו.

ראש בני ישראל

הרבי מבאיאן בעל הפחד יצחק אמר פעם בג' חשוון, יום היארצייט של זקנו הרבי הקדוש מרוזין: "זקני הקדוש היה מרגיש בצער של יהודי בסוף העולם!"

כיצד הרגיש כך?

"כיצד ניתן לחוש בצער של כל יהודי?" שאל הרבי. "זקני הרבי הקדוש מרוזין היה 'ראש בני ישראל' וכאשר יש כאב בגוף, אפילו באצבע הקטנה, הראש מרגיש בכך!"

זו הייתה דרך הנהגתו של הרבי הקדוש מרוזין. כך נשא על לבו הגדול את צרתם וכאבם של עם ישראל. בדאגה עצומה לכלל ולפרט ובאהבת ישראל אין סופית. הבה נלמד מכך ונאמץ מעט מדרכיו הקדושות של הרבי, לאהוב כל יהודי, לדאוג לו ולכלאוב את כאבו. וכפי שאמר רבי דוד מבניצורא שעל יד אהבת ישראל אמיתית, ניתן ביד כל יהודי לפעול ישועות עבור חבירו ולהשפיע עליו שפע ברכה וישועה!